

Current Jewish Questions

Segulot, Simmanim and Superstitions 3

Dreams

B. Berachot 56b-57b

Ben Dama, the son of R. Ishmael's sister, asked R. Ishmael: I dreamt that both my jaws fell out; [what does it mean]? — He replied to him: Two Roman counsellors² have made a plot against you, but they have died.

Bar Kappara said to Rabbi: I dreamt that my nose fell off. He replied to him: Fierce anger has been removed from you. He said to him: I dreamt that both my hands were cut off. He replied: You will not require the labor of your hands. He said to him: I dreamt that both my legs were cut off. He replied: You will ride on horseback.¹ I dreamt that they said to me: You will die in Adar and not see Nisan. He replied: You will die in all honor [adrutha], and not be brought into temptation [nisayon].

A certain Min said to R. Ishmael: I saw myself [in a dream] pouring oil on olives. He replied: [This man] has outraged his mother. He said to him: I dreamt I plucked a star. He replied: You have stolen an Israelite. He said to him: I dreamt that I swallowed the star. He replied: You have sold an Israelite and consumed the proceeds. He said to him: I dreamt that my eyes were kissing one another. He replied: (This man) has outraged his sister. He said to him: I dreamt that I kissed the moon. He replied: He has outraged the wife of an Israelite. He said to him: I dreamt that I was walking in the shade of a myrtle. He replied: He has outraged a betrothed damsel. He said to him: I dreamt that there was a shade above me, and yet it was beneath me. He replied: It means unnatural intercourse. He said to him: I saw ravens keep on coming to my bed. He replied: Your wife has misconducted herself with many men. He said to him: I saw pigeons keep on coming to my bed. He replied: You have defiled many women. He said to him: I dreamt that I took two doves and they flew away. He replied: You have married two wives and dismissed them without a bill of divorce. He said to him: I dreamt that I was shelling eggs. He replied: You have been stripping the dead. He then said to him: You are right in all of these, except the last, of which I am not guilty. Just then a

תלמוד בבלי ברכות נו: ב-נז: ב
שאל בן דמא בן אחותו של רבי ישמעאל את רבי ישמעאל: ראיתי שני לחיי שנשרו. אמר: שני גדודי רומי יעצו עליך רעה, ומתו. אמר ליה בר קפרא לרבי: ראיתי חוטמי שנשר, אמר ליה: חרון אף נסתלק ממך. אמר ליה: ראיתי שני ידי שנחתכו, אמר ליה: לא תצטרך למעשה ידיך. אמר ליה: ראיתי שני רגלי שנקטעו, אמר ליה: על סוס אתה רוכב. חזאי דאמרי לי: באדר מיתת וניסון לא חזית, אמר ליה: באדרותא מיתת, ולא אתית לידי נסיון.

אמר ליה ההוא מינא לרבי ישמעאל: ראיתי שאני משקה שמן לזיתים, אמר ליה: בא על אמו. אמר ליה: חזאי דקטיף לי כוכבא, אמר ליה: בר ישראל גנבת. אמר ליה: חזאי דבלעתי לכוכבא. אמר ליה: בר ישראל זבנתיה, ואכלת לדמיה. אמר ליה: חזאי עיני דנשקן אהדדי, אמר ליה: בא על אחותו. אמר ליה: חזאי דנשקי סיהרא, אמר ליה: בא על אשת ישראל. אמר ליה: חזאי דדריכנא בטונא דאסא, אמר ליה: בא על נערה המאורסה. אמר ליה: חזאי טונא מעילאי והוא מתתאי, אמר ליה: משכבך הפוך. אמר ליה: חזאי עורבי דהדרי לפורייה, אמר ליה: אשתך זנתה מאנשים הרבה. אמר ליה: חזאי יוני דהדרי לפורייה, אמר ליה: נשים הרבה טמאת. אמר ליה: חזאי דנקיט תרי יוני ופרחן, אמר ליה: תרתי נשי נסבת ופטרתינון בלא גט. אמר ליה: חזאי דקליפנא ביעי, אמר ליה: שכבי קא משלחת. אמר ליה: כולחו איתנהו בי, בר מהא

woman came and said to him: This cloak which you are wearing belonged to So-and-so who is dead, and you have stripped it from him. He said to him: I dreamt that people told me: Your father has left you money in Cappadocia. He said to him: Have you money in Cappadocia? No, he replied. Did your father ever go to Cappadocia? No. In that case, he said, kappa means a beam and dika means ten. Go and examine the beam which is at the head of ten, for it is full of coins. He went, and found it full of coins.

R. Hanina said: If one sees a well in a dream, he will behold peace, since it says: And Isaac's servants digged in the valley, and found there a well of living water. R. Nathan said: He will find Torah, since it says, Whoso findeth me findeth life and it is written here, a well of living water. Rava said: It means life literally.

Rav Hanan said: There are three (kinds of dreams which signify) peace, namely, about a river, a bird, and a pot. 'A river', for it is written: Behold I will extend peace to her like a river. 'A bird', for it is written: As birds hovering so will the Lord of Hosts protect Jerusalem. 'A Pot' for it is written, Lord, thou wilt establish peace for us. Said R. Hanina: But this has been said of a pot in which there is no meat, [for it says]: They chop them in pieces, as that which is in the pot and as flesh within the cauldron.

R. Joshua b. Levi said: If one sees a river in his dreams, he should rise early and say: Behold I will extend peace to her like a river, before another verse occurs to him, viz., for distress will come in like a river. If one dreams of a bird he should rise early and say: As birds hovering, so will the Lord of Hosts protect, before another verse occurs to him, viz., As a bird that wandereth from her nest, so is a man that wandereth from his place. If one sees a pot in his dreams, he should rise early and say, Lord thou will establish [tishpoth] peace for us, before another verse occurs to him, viz., Set [shefoth] on the pot, set it on. If one sees grapes in his dream, he should rise early and say: I found Israel like grapes in the wilderness, before another verse occurs to him, viz., their grapes are grapes of gall. If one dreams of a mountain, he should rise early and say: How beautiful upon the mountains are the feet of the messenger of good tidings, before another verse occurs to him, viz., for the mountains will I take up a weeping and wailing. If one dreams of a horn he should rise early and say: And it shall come to

דליתיה! אדהכי והכי אתיה האי איתתא, ואמרה ליה: האי גלימא דמכסא - דגברא פלוני הוא, דמית ואשלחתי. אמר ליה: חזאי דאמרי לי: שבק לך אבוך נכסי בקפודקיא. אמר ליה: אית לך נכסי בקפודקיא? אמר ליה: לאו. אזל אבוך לקפודקיא? אמר ליה: לאו. - אמר כן: קפא - כשורא, דיקא - עשרה, זיל חזי קפא דריש עשרה, שהיא מלאה זוזי, אזל אשכח שהיא מלאה זוזי.

אמר רבי חנינא: הרואה באר בחלום - רואה שלום, שנאמר +בראשית כו+ ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים. רבי נתן אומר: מצא תורה, שנאמר +משלי ח'+ כי מצאי מצא חיים וכתוב הכא באר מים חיים. רבא אמר: חיים ממש. אמר רבי חנן, שלש שלומות הן: נהר, צפור, וקדרה. נהר - דכתוב +ישעיהו ס"ו+ הנני נטה אליה כנהר שלום, צפור - דכתוב +ישעיהו ל"א+ כצפרים עפות כן יגן ה' צבאות וגו', קדרה - דכתוב +ישעיהו כ"ו+ ה' תשפת שלום לנו. אמר רבי חנינא ובקדרה שאין בה בשר שנינו: +מכה ג'+ ופרשו כאשר בסיר וכבשר בתוך קלחת.

אמר רבי יהושע בן לוי: הרואה נהר בחלום ישכים ויאמר הנני נטה אליה כנהר שלום, קודם שיקדמנו פסוק אחר - +ישעיהו נ"ט+ כי יבא כנהר צר. הרואה צפור בחלום ישכים ויאמר כצפרים עפות כן יגן וגו', קודם שיקדמנו פסוק אחר - +משלי כ"ז+ כצפור נודדת מן קנה וגו'. הרואה קדרה בחלום ישכים ויאמר ה' תשפת שלום לנו, קודם שיקדמנו פסוק אחר - +יחזקאל כ"ד+ שפת הסיר שפת. הרואה ענבים בחלום ישכים ויאמר +הושע ט'+ כענבים במדבר, קודם שיקדמנו פסוק אחר - +דברים ל"ב+ ענבמו ענבי רוש. הרואה הר

pass in that day that a great horn shall be blown, before another verse occurs to him, viz., Blow ye the horn of Gibeah. If one sees a dog in his dream, he should rise early and say: But against any of the children of Israel shall not a dog whet his tongue, before another verse occurs to him, viz., Yea, the dogs are greedy. If one sees a lion in his dream he should rise early and say: The lion hath roared, who will not fear? before another verse occurs to him, viz., A lion is gone up from his thicket. If one dreams of shaving, he should rise early and say: And Joseph shaved himself and changed his raiment, before another verse occurs to him, viz., If I be shaven, then my strength will go from me. If one sees a well in his dream, he should rise early and say: A well of living waters, before another verse occurs to him, viz., As a cistern wellet with her waters, so she wellet with her wickedness. If one sees a reed, he should rise early and say, A bruised reed shall he not break, before another verse occurs to him, viz., Behold thou trusteth upon the staff of this bruised reed.

Our Rabbis taught: If one sees a reed [kaneh] in a dream, he may hope for wisdom, for it says: Get [kaneh] wisdom. If he sees several reeds, he may hope for understanding, since it says: With all thy getting [kinyaneka] get understanding. R. Zera said: A pumpkin [kara], a palm-heart [kora] wax [kira], and a reed [kanya] are all auspicious in a dream. It has been taught: Pumpkins are shown in a dream only to one who fears heaven with all his might. If one sees an ox in a dream, he should rise early and say: His firstling bullock, majesty is his, before another verse occurs to him, viz., If an ox gore a man.

Our Rabbis taught: There are five sayings in connection with an ox in a dream. If one [dreams that he] eats of its flesh, he will become rich; if that an ox has gored him, he will have sons who will contend together in the study of the Torah; if that an ox bit him, sufferings will come upon him; if that it kicked him, he will have to go on a long journey; if that he rode upon one, he will rise to greatness. But it has been taught: If he dreamt that he rode upon one, he will die? — There is no contradiction. In the one case the dream is that he rides on the ox, in the other that the ox rode upon him.

If one sees an ass in a dream, he may hope for salvation, as it says, Behold thy king cometh unto thee; he is triumphant and victorious, lowly and riding upon an ass.

בחלום ישכים ויאמר + ישעיהו
 נ"ב+ מה נאוו על ההרים רגלי
 מבשר, קודם שיקדמנו פסוק
 אחר - + ירמיהו ט' + על ההרים
 אשא בכי ונהי. הרואה שופר
 בחלום ישכים ויאמר + ישעיהו
 כ"ז+ והיה ביום ההוא יתקע
 בשופר גדול, קודם שיקדמנו
 פסוק אחר - + הושע ה' + תקעו
 שופר בגבעה. הרואה כלב בחלום
 ישכים ויאמר + שמות י"א +
 ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב
 לשנו, קודם שיקדמנו פסוק אחר
 - + ישעיהו נ"ו + והכלבים עזי
 נפש. הרואה ארי בחלום ישכים
 ויאמר + עמוס ג' + אריה שאג מי
 לא ירא, קודם שיקדמנו פסוק
 אחר - + ירמיהו ד' + עלה אריה
 מסבכו, הרואה תגלחת בחלום
 ישכים ויאמר + בראשית מ"א +
 ויגלח ויחלף שמלתיו, קודם
 שיקדמנו פסוק אחר - + שופטים
 ט"ז+ (כי) אם גלחתי וסר ממני
 כחי. הרואה באר בחלום ישכים
 ויאמר + שיר השירים ד' + באר
 מים חיים, קודם שיקדמנו פסוק
 אחר - + ירמיהו ו' + כהקיר ביר
 מימיה. הרואה קנה בחלום
 ישכים ויאמר + ישעיהו מ"ב +
 קנה רצוף לא ישבור, קודם
 שיקדמנו פסוק אחר - + מלכים
 ב' י"ח + הנה בטחת לך על
 משענת הקנה הרצוף. תנו רבנן:
 הרואה קנה בחלום - יצפה
 לחכמה, שנאמר + משלי ד' +
 קנה חכמה, קנים - יצפה לבינה,
 שנאמר + משלי ד' + ובכל קנינד
 קנה בינה. אמר רבי זירא: קרא,
 קורא, קירא, קניא - כולו מעלו
 לחלמא. תניא: אין מראין
 דלועין אלא למי שהוא ירא
 שמים בכל כחו. הרואה שור
 בחלום ישכים ויאמר + דברים
 ל"ג+ בכור שורו הדר לו, קודם
 שיקדמנו פסוק אחר - + שמות
 כ"א+ כי יגח שור את איש. תנו
 רבנן, חמשה דברים נאמרו
 בשור: האוכל מבשרו - מתעשר,
 גנחו - הויין ליה בנים שמנגחים
 בתורה, נשכו - יסורין באים
 עליו, בעטו - דרך רחוקה נזדמנה
 לו, רכבו - עולה לגדולה.
 והתניא: רכבו - מת! - לא

If one sees a cat in a dream, if in a place where they call it shunara, a beautiful song [shirah na'ah] will be composed for him; if in a place where they call it shinra, he will undergo a change for the worse [shinnui ra']. If one sees grapes in a dream, if they are white, whether in their season or not in their season, they are a good sign; if black, in their season they are a good sign, not in their season a bad sign. If one sees a white horse in a dream, whether walking gently or galloping, it is a good sign, if a red horse, if walking gently it is a good sign, if galloping it is a bad sign. If one sees Ishmael in a dream, his prayer will be heard. And it must be Ishmael, the son of Abraham, but not an ordinary Arab. If one sees a camel in a dream, death has been decreed for him from heaven and he has been delivered from it. R. Hama b. Hanina said: What is the Scriptural text for this? — I will go down with thee into Egypt, and I will also surely bring thee up again. R. Nahman b. Isaac derives it from here: 'The Lord also hath put away thy sin, thou shalt not die. If one sees Phineas in a dream, a miracle will be wrought for him. If one sees an elephant [pil] in a dream, wonders [pela'oth] will be wrought for him; if several elephants, wonders of wonders will be wrought for him. But it has been taught: All kinds of beasts are of good omen in a dream except the elephant and the ape? — There is no contradiction. The elephants are of good omen if saddled, of bad omen if not saddled. If one sees the name Huna in a dream, a miracle will be wrought for him. If one sees the name Hanina, Hananiah or Jonathan, miracles will be wrought for him. If one dreams of a funeral oration [hesped] mercy will be vouchsafed to him from heaven and he will be redeemed.⁴ This is only if he sees the word in writing. If one [in a dream] answers, 'May His great name be blessed', he may be assured that he has a share in the future world. If one dreams that he is reciting the Shema', he is worthy that the Divine presence should rest upon him, only his generation is not deserving enough. If one dreams he is putting on tefillin, he may look forward to greatness, for it says: And all the peoples of the earth shall see that the name of the Lord is called upon thee, and they shall fear thee; and it has been taught: R. Eliezer the Great says: This refers to the tefillin of the head. If one dreams he is praying, it is a good sign, for him, provided he does not complete the prayer.

If one dreams that he has intercourse with his mother, he may expect to obtain understanding, since it says, Yea,

קשיא; הא - דרכיב הוא לתורא,
הא - דרכיב תורא לדידיה .

הרואה חמור בחלום - יצפה
לישועה, שנאמר +זכריה ט"ו+
הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע
הוא עני ורכב על חמור. הרואה
חתול בחלום, באתרא דקרו ליה
שונרא - נעשית לו שירה נאה,
שינרא - נעשה לו שינוי רע.
הרואה ענבים בחלום, לבנות בין
בזמן בין שלא בזמן - יפות,
שחורות, בזמן - יפות, שלא
בזמן - רעות. הרואה סוס לבן
בחלום, בין בנחת בין ברדוף -
יפה לו, אדום - בנחת יפה,
ברדוף קשה. הרואה ישמעאל
בחלום - תפלתו נשמעת, ודוקא
ישמעאל בן אברהם, אבל טייעא
בעלמא - לא. הרואה גמל בחלום
- מיתה נקנסה לו מן השמים
והצילוהו ממנה. אמר רבי חמא
ברבי חנינא: מאי קראה -
+בראשית מ"ו+ אנכי ארד עמך
מצרימה ואנכי אעלך גם עלה.
רב נחמן בר יצחק אמר מהכא -
+שמואל ב' י"ב+ גם ה' העביר
חטאתך לא תמות. הרואה
פינחס בחלום - פלא נעשה לו,
הרואה פיל בחלום - פלאות
נעשו לו, פילים - פלאי פלאות
נעשו לו. והתניא: כל מיני חיות
יפין לחלום, חוץ מן הפיל ומן
הקוף! - לא קשיא, הא - דמסרג,
הא - דלא מסרג. הרואה הונא
בחלום - נס נעשה לו. חנינא
חנניא יוחנן - נסי נסים נעשו לו.
הרואה הספד בחלום - מן
השמים חסו עליו ופדאוהו. והני
מילי - בכתבא.

העונה יהא שמייה רבא מברך -
מובטח לו שהוא בן העולם הבא,
הקורא קריאת שמע - ראוי
שתשרה עליו שכינה, אלא שאין
דורו זכאי לכך. המניח תפילין
בחלום - יצפה לגדולה, שנאמר
+דברים כ"ח+ וראו כל עמי
הארץ כי שם ה' נקרא עליך וגו'.
ותניא, רבי אליעזר הגדול
אומר: אלו תפילין שבראש.
המתפלל בחלום - סימן יפה לו,
והני מילי - דלא סיים. הבא על

thou wilt call understanding 'mother'. If one dreams he has intercourse with a betrothed maiden, he may expect to obtain knowledge of Torah, since it says, Moses commanded us a law [Torah], an inheritance of the congregation of Jacob. Read not morashah [inheritance], but me'orasah [betrothed]. If one dreams he has had intercourse with his sister, he may expect to obtain wisdom, since it says, Say to wisdom, thou art my sister. If one dreams he has intercourse with a married woman, he can be confident that he is destined for the future world, provided, that is, that he does not know her and did not think of her in the evening.

R. Hiyya b. Abba said: If one sees wheat in a dream, he will see peace, as it says: He maketh thy borders peace; He giveth thee in plenty the fat of wheat. If one sees barley in a dream, his iniquities will depart, as it says: Thine iniquity is taken away, and thy sin expiated. R. Zera said: I did not go up from Babylon to the Land of Israel until I saw barley in a dream. If one sees in a dream a vine laden with fruit, his wife will not have a miscarriage, since it says, thy wife shall be as a fruitful vine. If one sees a choice vine, he may look forward to seeing the Messiah, since it says, Binding his foal unto the vine and his ass's colt unto the choice vine. If one sees a fig tree in a dream, his learning will be preserved within him, as it says: Whoso keepeth the fig tree shall eat the fruit thereof. If one sees pomegranates in a dream, if they are little ones, his business will be fruitful like a pomegranate; if big ones, his business will increase like a pomegranate. If they are split open, if he is a scholar, he may hope to learn more Torah, as it says: I would cause thee to drink of spiced wine, of the juice of my pomegranate; if he is unlearned, he may hope to perform precepts, as it says: Thy temples are like a pomegranate split open. What is meant by "Thy temples" [rakothek]? — Even the illiterate [rekanim] among thee are full of precepts like a pomegranate. If one sees olives in a dream, if they are little ones his business will go on fructifying and increasing like an olive. This is if he sees the fruit; but if he sees the tree he will have many sons, as it says: Thy children like olive plants, round about thy table. Some say that if one sees an olive in his dream he will acquire a good name, as it says, The Lord called thy name a leafy olive-tree, fair and goodly fruit. If one sees olive oil in a dream, he may hope for the light of the Torah, as it says, That they bring unto thee pure olive oil beaten for the light. If one sees palm-trees in a dream his

אמו בחלום - יצפה לבינה, שנאמר +משלי ב' כי אם לבינה תקרא. הבא על נערה מאורסה - יצפה לתורה, שנאמר +דברים ל"ג תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, אל תקרי מורשה אלא מאורשה. הבא על אחותו בחלום - יצפה לחכמה, שנאמר +משלי ו' ז' /+ אמר לחכמה אחתי את. הבא על אשת איש בחלום - מובטח לו שהוא בן העולם הבא, והני מילי - דלא ידע לה ולא הרהר בה מאורתא.

אמר רבי חייא בר אבא : הרואה חטים בחלום - ראה שלום, שנאמר : +תהלים קמ"ז השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך. הרואה שעורים בחלום - סרו עונותיו, שנאמר +ישעיהו ו' וסר עונך וחטאתך תכפר. אמר רבי זירא : אנה לא סלקי מבבל לארץ ישראל עד דחזאי שערי בחלמא. הרואה גפן טעונה בחלום - אין אשתו מפלת נפלים, שנאמר +תהלים קכ"ח +אשתך כגפן פריה. שורקה - יצפה למשיח, שנאמר +בראשית מ"ט אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתנו. הרואה תאנה בחלום - תורתו משתמרת בקרבו, שנאמר +משלי כ"ז נצר תאנה יאכל פריה. הרואה רמונים בחלום, זוטרי - פרי עסקיה כרמונא, רברבי - רבי עסקיה כרמונא, פלגי - אם תלמיד חכם הוא - יצפה לתורה, שנאמר +שיר השירים ח' +אשקך מיין הרקח מעסיס רמני, ואם עם הארץ הוא - יצפה למצות, שנאמר +שיר השירים ד' +כפלח הרמון רקתך. מאי רקתך - אפילו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון. הרואה זיתים בחלום, זוטרי - פרי ורבי וקאי עסקיה כזיתים, והני מילי - פרי, אבל אילני - הויין ליה בנים מרובין, שנאמר +תהלים קכ"ח + בניך כשתלי זיתים וגו'. איכא דאמרי : הרואה זית בחלום - שם טוב יוצא לו, שנאמר +ירמיהו י"א + זית רענן יפה

iniquities will come to an end, as it says, The punishment of thine iniquity is accomplished, O daughter of Zion.

R. Joseph said: If one sees a goat in a dream, he will have a blessed year; if several goats, several blessed years, as it says: And there will be goat's milk enough for thy food. If one sees myrtle in his dream, he will have good luck with his property, and if he has no property he will inherit some from elsewhere. 'Ulla said — according to others, it was taught in a Baraitha: this is only if he sees myrtle on its stem. If one sees citron [hadar] in his dream, he is honored [hadur] in the sight of his Maker, since it says: The fruit of citrons, branches of palm-trees. If one sees a palm branch in a dream, he is single-hearted in devotion to his Father in Heaven. If one sees a goose in a dream, he may hope for wisdom, since it says: Wisdom crieth aloud it, the street; and he who dreams of being with one will become head of an academy. R. Ashi said: I saw one and was with one, and I was elevated to a high position. If one sees a cock in a dream he may expect a male child; if several cocks, several sons; if a hen, a fine garden and rejoicing. If one sees eggs in a dream, his petition remains in suspense; if they are broken his petition will be granted. The same with nuts and cucumbers and all vessels of glass and all breakable things like these.

If one dreams that he enters a large town, his desire will be fulfilled, as it says, And He led them unto their desired haven. If one dreams that he is shaving his head, it is a good sign for him; if his head and his beard, for him and for all his family. If one dreams that he is sitting in a small boat, he will acquire a good name; if in a large boat, both he and all his family will acquire one; but this is only if it is on the high sea. If one dreams that he is easing himself, it is a good omen for him, as it is said, He that is bent down shall speedily be loosed, but this is only if he did not wipe himself [in his dream]. If one dreams that he goes up to a roof, he will attain a high position; if that he goes down, he will be degraded. Abaye and Raba, however, both say that once he has attained a high position he will remain there. If one dreams he is tearing his garments, his evil decree will be rent. If one dreams that he is standing naked, if in Babylon he will remain sinless, if in the Land of Israel he will be bare of pious deeds. If one dreams that he has been arrested by the police, protection will be offered him; if that he has been placed in neck-chains, additional protection will be afforded him. This is only [if

פרי תאר קרא ה' שמך. הרואה שמן זית בחלום - יצפה למאור תורה, שנאמר + שמות כ"ז+ ויקחו אליך שמן זית זך. הרואה תמרים בחלום - תמו עונותיו, שנאמר + איכה ד' + תם עונך בת ציון. אמר רב יוסף: הרואה עז בחלום - שנה מתברכת לו, עזים - שנים מתברכות לו, שנאמר + משלי כ"ז+ ודי חלב עזים ללחמך. הרואה הדס בחלום - נכסיו מצליחין לו, ואם אין לו נכסים - ירושה נופלת לו ממקום אחר. אמר עולא, ואמרי לה במתניתא תנא: והוא דחזא בכנייהו. הרואה אתרוג בחלום - הדור הוא לפני קונו, שנאמר + ויקרא כ"ג+ פרי עץ הדר כפת תמרים, הרואה לולב בחלום - אין לו אלא לב אחד לאביו שבשמים. הרואה אווז בחלום - יצפה לחכמה, שנאמר + משלי א' + חכמות בחוץ תרנה. והבא עליה - הוי ראש ישיבה. אמר רב אשי: אני ראיתיה ובאתי עליה, וסלקית לגדולה. הרואה תרנגול בחלום - יצפה לבן זכר, תרנגולים - יצפה לבנים זכרים, תרנגולת - יצפה לתרביצה נאה וגילה. הרואה ביצים בחלום - תלויה בקשתו, נשתברו - נעשית בקשתו, וכן אגוזים, וכן קשואים, וכן כל כלי זכוכית, וכן כל הנשברים כאלו.

הנכנס לדרך - נעשו לו חפציו, שנאמר + תהלים ק"ז+ וינחם אל מחוז חפצם. המגלח ראשו בחלום - סימן יפה לו, ראשו וזקנו - לו ולכל משפחתו. היושב בעריבה קטנה - שם טוב יוצא לו, בעריבה גדולה - לו ולכל משפחתו, והני מילי - דמדליה דלויי. הנפנה בחלום - סימן יפה לו, שנאמר + ישעיהו נ"א+ מהר צעה להפתח, והני מילי - דלא קנח. העולה לגג בחלום - עולה לגדולה, ירד - יורד מגדולתו. אביי ורבא דאמרי תרווייהו: כיון שעלה - עלה. הקורע בגדיו בחלום - קורעים לו גזר דינו. העומד ערום בחלום, בבבל - עומד בלא חטא, בארץ ישראל -

he dreams] of neck-chains, not a mere rope. If one dreams that he walks into a marsh, he will become the head of an academy; if into a forest he will become the head of the collegiates.

R. Papa and R. Huna the son of Joshua both had dreams. R. Papa dreamt that he went into a marsh and he became head of an academy. R. Huna the son of R. Joshua dreamt that he went into a forest and he became head of the collegiates. Some say that both dreamt they went into a marsh, but R. Papa who was carrying a drum became head of the academy, while R. Huna the son of R. Joshua who did not carry a drum became only the head of the collegiates. R. Ashi said: I dreamt that I went into a marsh and carried a drum and made a loud noise with it.

A Tanna recited in the presence of R. Nahman b. Isaac: If one dreams that he is undergoing blood-letting, his iniquities are forgiven. But it has been taught: His iniquities are recounted? — What is meant by recounted? Recounted so as to be forgiven.

A Tanna recited in the presence of R. Shesheth: If one sees a serpent in a dream, it means that his living is assured; if it bites him it will be doubled; if he kills it he will lose his living. R. Shesheth said to him: [In this case] all the more will his living be doubled! This is not so, however; R. Shesheth [explained thus] because he saw a serpent in his dream and killed it.

A Tanna recited in the presence of R. Johanan: All kinds of drinks are a good sign in a dream except wine; sometimes one may drink it and it turns out well and sometimes one may drink it and it turns out ill. 'Sometimes one may drink it and it turns out well', as it says: Wine that maketh glad the heart of man'. 'Sometimes one may drink it and it turns out ill', as it says: Give strong drink unto him that is ready to perish, and wine unto the bitter in soul.' Said R. Johanan unto the Tanna: Teach that for a scholar it is always good, as it says: Come eat of my bread and drink of the wine which I have mingled.

R. Johanan said: If at the moment of rising a text occurs to one, this is a minor kind of prophecy.

Our Rabbis taught there are three kings [who are important for dreams]. If one sees David in a dream, he

ערום בלא מצות. הנתפש לסרדיוט - שמירה נעשית לו, נתנוהו בקולר - הוסיפו לו שמירה על שמירתו, והני מילי - בקולר, אבל חבלא בעלמא - לא. הנכנס לאגם בחלום - נעשה ראש ישיבה, ליער - נעשה ראש לבני כלה. רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע חזו חלמא, רב פפא דעייל לאגמא - נעשה ראש ישיבה, רב הונא בריה דרב יהושע דעייל ליער - נעשה ראש לבני כלה. איכא דאמרי: תרווייהו לאגמא עיילי, אלא רב פפא דתלי טבלא - נעשה ראש ישיבה, רב הונא בריה דרב יהושע דלא תלי טבלא - נעשה ראש לבני כלה. אמר רב אשי: אנא עיילית לאגמא, ותלאי טבלא ונבחי בה נבוחי. תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק: המקיז דם בחלום - עונותיו מחולין לו. והתניא: עונותיו סדורין לו! מאי סדורין - סדורין לימחל. תני תנא קמיה דרב ששת: הרואה נחש בחלום - פרנסתו מזומנת לו, נשכו - נכפלה לו, הרגו - אבדה פרנסתו. אמר ליה רב ששת: כל שכן שנכפלה פרנסתו! ולא היא, רב ששת הוא דחזא חויא בחלמיה וקטליה.

תני תנא קמיה דרבי יוחנן: כל מיני משקין יפין לחלום חוץ מן היין, יש שותהו וטוב לו, ויש שותהו ורע לו; יש שותהו וטוב לו - שנאמר +תהלים ק"ד+ ויין ישמח לבב אנוש, ויש שותהו ורע לו - שנאמר +משלי ל"א+ תנו שכר לאובד ויין למרי נפש, אמר ליה רבי יוחנן לתנא, תני: תלמיד חכם לעולם טוב לו, שנאמר +משלי ט"ו+ לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי.

אמר רבי יוחנן: השכים ונפל פסוק לתוך פיו - הרי זה נבואה קטנה. תנו רבנן, שלשה מלכים הם: הרואה דוד בחלום - יצפה לחסידות, שלמה - יצפה לחכמה, אחאב - ידאג מן הפורענות. שלשה נביאים הם:

may hope for piety; if Solomon, he may hope for wisdom; if Ahab, let him fear for punishment. There are three prophets [of significance for dreams]. If one sees the Book of Kings, he may look forward to greatness; if Ezekiel, he may look forward to wisdom; if Isaiah he may look forward to consolation; if Jeremiah, let him fear for punishment. There are three larger books of the Hagiographa [which are significant for dreams]. If one sees the Book of Psalms, he may hope for piety; if the Book of Proverbs, he may hope for wisdom; if the Book of Job, let him fear for punishment. There are three smaller books of the Hagiographa [significant for dreams]. If one sees the Songs of Songs in a dream, he may hope for piety;¹ if Ecclesiastes, he may hope for wisdom; if Lamentations, let him fear for punishment; and one who sees the Scroll of Esther will have a miracle wrought for him. There are three Sages [significant for dreams]. If one sees Rabbi in a dream, he may hope for wisdom; if Eleazar b. Azariah, he may hope for riches; if R. Ishmael b. Elisha, let him fear for punishment. There are three disciples [significant for dreams]. If one sees Ben ‘Azzai in a dream, he may hope for piety; if Ben Zoma, he may hope for wisdom; if Aher, let him fear for punishment.

All kinds of beasts are a good sign in a dream, except the elephant, the monkey and the long-tailed ape. But a Master has said: If one sees an elephant in a dream, a miracle will be wrought for him?⁶ — There is no contradiction; in the latter case it is saddled, in the former case it is not saddled. All kinds of metal implements are a good sign in a dream, except a hoe, a mattock, and a hatchet; but this is only if they are seen in their hafts. All kinds of fruit are a good sign in a dream, except unripe dates. All kinds of vegetables are a good sign in a dream, except turnip-tops. But did not Rav say: I did not become rich until I dreamt of turnip-tops? — When he saw them, it was on their stems. All kinds of colours are a good sign in a dream, except blue. All kinds of birds are a good sign in a dream, except the owl, the horned owl and the bat.

הרואה ספר מלכים - יצפה לגדולה, יחזקאל - יצפה לחכמה, ישעיה - יצפה לנחמה, ירמיה - ידאג מן הפורענות. שלשה כתובים גדולים הם: הרואה ספר תהלים - יצפה לחסידות, משלי - יצפה לחכמה, איוב - ידאג מן הפורענות. שלשה כתובים קטנים הם: הרואה שיר השירים בחלום - יצפה לחסידות, קהלת - יצפה לחכמה, קינות - ידאג מן הפורענות. הרואה מגלת אסתר - נס נעשה לו. שלשה חכמים הם: הרואה רבי בחלום - יצפה לחכמה, רבי אלעזר בן עזריה - יצפה לעשירות, רבי ישמעאל בן אלישע - ידאג מן הפורענות. שלשה תלמידי חכמים הם: הרואה בן עזאי בחלום - יצפה לחסידות, בן זומא - יצפה לחכמה, אחר - ידאג מן הפורענות.

כל מיני חיות יפות לחלום, חוץ מן הפיל והקוף והקפוד. והאמר מר: הרואה פיל בחלום - פלא נעשה לו! - לא קשיא, הא - דמסרג, הא - דלא מסרג. כל מיני מתכת יפין לחלום, חוץ ממר פסל וקרדום, והני מילי - דחזנהו בקתייהו. כל מיני פירות יפין לחלום, חוץ מפגי תמרה. כל מיני ירקות יפין לחלום, חוץ מראשי לפתות. והאמר רב: לא איעתרי עד דחזאי ראשי לפתות! - כי חזא - בכנייהו חזא. כל מיני צבעונין יפין לחלום, חוץ מן התכלת. כל מיני עופות יפין לחלום, חוץ מן קריא וקפופא וקורפראי.